

2007-12-19
Olof Lundborg
253/07

**Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM**

Remissvar "Tydligare ledarskap i skolan och förskolan - förslag till en ny rektorsutbildning"

Lärarnas Riksförbund har beretts tillfälle att lämna synpunkter på remissen Ds: 2007:34 med rubrik enligt ovan. Förbundet kommer att koncentrera synpunkterna på de avsnitt som berör ledarskapet i skolan.

Sammanfattning av Lärarnas Riksförbunds synpunkter

Förbundet tillstyrker:

- Att den statliga rektorsutbildningen blir obligatorisk
- Att utbildningen är akademisk och ligger på avancerad nivå
- Att utbildningen börjar snarast efter tillträdet, dock måste tid för senast start efter tillträdet specificeras.

Förbundet avslår:

- Att rektorsutbildningen ska upphandlas vart sjätte år

Övergripande synpunkter – krav på behörighetsgivande utbildning för rektorer

Lärarnas Riksförbund ställer sig positivt till departementsgruppens förslag om inrättandet av en ny obligatorisk statligt styrd rektorsutbildning. Ledarskapets betydelse för enskilda skolors utveckling är belagd och har lyfts fram som ett tydligt kritikområde i Skolverkets inspektionsrapporter.

Lärarnas Riksförbund anser, precis som utredningen antyder på sidan 6, att staten bör utreda ett inrättande av en statlig behörighetsutbildning. Det är rimligt att utbildningstillfället ligger före tillträdesdatum, inte minst med anledning av att rektors myndighetsutövning börjar från tillträdesdatum. Därför måste regeringen snarast tillsätta en utredning om en statlig behörighetsgivande utbildning för rektorer.

Den befattningsutbildning som utredningen föreslår utgör dock ett tydligt positivt steg i att förbättra förutsättningarna för skolans ledarskap, men utbildningen måste avslutas tidigare än de fyra år som utredningen föreslår.

Minst lika viktig som rektors utbildning är rektors närvaro i skolverksamheten. Därför medför det praktiska problem för verksamheten om en nyanställd rektor inleder sin anställning med frånvaro till följd av utbildning. En förutsättning för befattningsutbildningen är därför att ledarskapet kompletteras av en ställföreträdande rektor då ordinarie är borta för utbildning.

Förbundets krav på befattningsutbildning av rektorer

De krav Lärarnas Riksförbund ställer på en statlig befattningsutbildning av rektorer ligger delvis i linje med vad utredningen föreslår. Dock vill Lärarnas Riksförbund lyfta fram ett antal förtydliganden.

Utbildningen skall, som står i utredningsförslaget, vara akademisk och ligga på avancerad nivå. Detta ställer krav på avlagd examen inom den akademiska grundnivån. Denna tidigare utbildning måste, enligt förbundets mening, vara av relevans för verksamheten inom skolan. Det innebär att examen måste vara avlagd inom en pedagogisk utbildning eller akademisk utbildning inom ledarskap.

Lärarnas Riksförbund anser att det borde vara en grundläggande princip att rektor måste ha utbildning på minst samma akademiska nivå och inriktning som den personal han/hon är satt att ansvara för. För personer utan lärarutbildning är det minst lika viktigt att ha kunskap om den skolform man är satt att leda och ansvara för. Utbildningen måste innehålla skolformsspecifika kunskaper anpassade efter de som ska gå utbildningen.

Övriga frågor av stor vikt

- På ett övergripande plan är de tre delar som utbildningen ska utgöra klart relevanta. Fylliga kommentarer är svåra att ge då utredningen endast föreslår riktlinjer.
- Att utbildningen blir obligatorisk är positivt. Det måste dock anges i skollagen senast när utbildningen ska börja, precis som när den senast ska vara slutförd. De akademiska poängen måste också plockas ut för att utbildningen ska anses vara avklarad. Det parallella ledarskapet på den enskilda skolan måste garanteras under den tid rektor är borta för utbildning.
- Lärarnas Riksförbund vill betona vikten av att rektorer får en gedigen utbildning i vad det innebär att vara en pedagogisk ledare. Utredningens förslag verkar gå i rätt riktning här. Utöver de sakområden som utredningen pekar på, vill Lärarnas Riksförbund lyfta fram viktiga områden som lönebildning, utvecklingssamtal och kunskap om de avtal som finns på skolområdet.

- Utredningens förslag om upphandling av rektorsutbildningen var sjätte år liknar närmast en missuppfattning om kvalitetsbegreppet inom högre utbildning. De kurser som ska ges inom rektorsutbildningen ska enligt förslaget ligga på avancerad nivå. Detta utgör i sig en kvalitetssäkring. Att upphandla utbildningen vart sjätte år riskerar att leda till ryckighet. Rektorsutbildningen ska hanteras som övrig utbildning inom högskolan, dvs. genom regleringsbrev.
- Förbundet anser att relationen mellan rektorsutbildning och anställningsform måste läggas i den av förbundet föreslagna utredningen om en behörighetsutbildning (se sid. 1).
- En certifiering efter avslutad rektorsutbildning måste stämma överens med det auktorisationssystem för lärare som staten just nu håller på att utreda. Det bygger då på en certifiering med inriktning mot respektive skolform, vilket ställer krav på utbildningens innehåll. Utredningens förslag är därför bristfälligt och saknar de kvalitetshöjande momenten med själva certifieringstanken.

Med vänlig hälsning

LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

Metta Fjelkner
Förbundsordförande

Olof Lundborg